

collapse: data.models.worlds.

Ομαδική έκθεση

VEKTOR
ATHENS

collapse: data.models.worlds

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ/ΙΔΕΣ

Bethan Hughes

Vladan Joler/ Gordan Savičić/ Felix Stalder

Αθηνά Κουμπαρούλη

Latent Community

Μαρία Μαυροπούλου

Juan Obando

Salvatore Vitale

Νίκη Δανάη Χανιά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Κατερίνα Γκουτζιούλη, Δάφνη Δραγώνα

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

5 Μαρτίου – 2 Απριλίου, 2026

Saigon: Κορυτσάς 39 10447, Βοτανικός, Αθήνα

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

VEKTOR Athens

collapse: data.models.worlds.

Η έκθεση collapse: data.models.worlds. πραγματεύεται την εντεινόμενη κρίση που βιώνει ο σύγχρονος κόσμος, διερευνώντας τον ρόλο της τεχνολογίας σε αυτήν. Λαμβάνοντας υπόψη, τρέχουσες συζητήσεις γύρω από τις δυνατότητες και τα όρια των τεχνολογικών υποδομών, εξετάζει τη σχέση αυτών με κοινωνικά και οικολογικά ζητήματα, από το παρελθόν μέχρι σήμερα.

Η τεχνολογία -και ειδικότερα η αυξανόμενη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης- υπόσχεται λύσεις, οι οποίες συνδέονται άρρηκτα με μηχανισμούς εκμετάλλευσης ανθρώπινων και φυσικών πόρων. Τα δημοφιλή υπολογιστικά μοντέλα, για παράδειγμα, επεξεργάζονται όγκους δεδομένων που προϋποθέτουν άορατη ανθρώπινη εργασία, υψηλή κατανάλωση ενέργειας και την εξόρυξη πρώτων υλών. Γεωπολιτικές διεκδικήσεις και αλλαγές στη χρήση και αξιοποίηση εδαφών σχετίζονται άμεσα με τις ανάγκες της τεχνολογίας, συνεχίζοντας αποικιοκρατικές στρατηγικές του παρελθόντος. Ταυτόχρονα, αλγοριθμικά παραγόμενες εικόνες και ειδήσεις δημιουργούν ένα καθεστώς ασάφειας και απροσδιοριστίας. Τα σύγχρονα δυσεπίλυτα προβλήματα που αφορούν στην τεχνολογία, την κοινωνία και το περιβάλλον δεν είναι μεμονωμένα, αλλά αλληλένδετα και επανερχόμενα. Όροι όπως η πολυκρίση, η περμακρίση και η μετακρίση, που έχουν χρησιμοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, αποτυπώνουν τη δυσκολία διαχείρισης συνδεδεμένων ζητημάτων, τη διάρκεια και την κλιμάκωσή τους.

Η έκθεση collapse: data.models.worlds. συζητά τη σημερινή συνθήκη σε συνάρτηση με την κατάρρευση εδραιωμένων μοντέλων σκέψης, και τη στροφή προς νέες μορφές συνύπαρξης, γνώσης και ευθύνης. Εστιάζοντας στις διασταυρώσεις τεχνολογίας, περιβάλλοντος και ιστορίας, τα καλλιτεχνικά έργα που φιλοξενούνται προτείνουν αναγνώσεις της σύνθετης πραγματικότητας μέσα από διαφορετικά παραδείγματα. Ιστορίες τεχνολογικού ελέγχου και εξορυκτικών πρακτικών συνδέονται με συγκεκριμένους τόπους και κοινότητες. Αναφορές σε μύθους, βιωμένες εμπειρίες και προβολές στο μέλλον, υπενθυμίζουν τις σχέσεις αλληλεξάρτησης ανάμεσα στον ανθρώπινο και τον μη ανθρώπινο κόσμο. Χαρτογραφήσεις και οπτικοποιήσεις φέρνουν μαζί τις διαρκείς ανατροφοδοτήσεις δεδομένων και τους κύκλους της ύλης. Με την αξιοποίηση διαφορετικών μέσων και υλικών, τα έργα δημιουργούν το έδαφος για μια συζήτηση γύρω από την αποκατάσταση και τη διαφύλαξη της κοινωνικής και περιβαλλοντικής ισορροπίας.

Bethan Hughes, *An Elastic Continuum VI*, 2025

Ασημοτυπία ζελατινής, ανοξειδωτο ασάλι, 30 x 40 εκ.

***An Outfit for a Woman in a Field II*, 2025**

Λάτεξ, ανοξειδωτο ασάλι, διαστάσεις μεταβλητές

Οι εγκαταστάσεις, τα γλυπτά και οι εκδόσεις της Bethan Hughes φέρνουν μαζί αρχαιακή έρευνα και υποθετικά σενάρια για να εξετάσουν τις αφύσικες οικολογίες που παράγονται μέσα από τη βιομηχανία, το εμπόριο και την τεχνολογία.

Τα έργα *An Elastic Continuum VI* και *Outfit for a Woman in the Field II* επεκτείνουν τη μακροχρόνια έρευνα της καλλιτέχνιδας γύρω από τις βασικές φυσικές πηγές του καουτσούκ, συμπεριλαμβανομένου του φυτού *Taraxacum koksaaghyz* (ρωσική πικραλίδα). Σήμερα, το καουτσούκ βρίσκεται παντού, αλλά κυρίως στο παρασκήνιο, ως υλικό που επικαλύπτει, μονώνει, προστατεύει, διαμεσολαβεί. Γάντια, παλτά, ελαστικά, καλώδια είναι μόνο μερικές από τις αμέτρητες περιπτώσεις όπου χρησιμοποιείται ως υλικό.

Η Hughes ακολουθεί τη διαδρομή αυτού του ταπεινού «ζιζανίου» και τις διαδικασίες καλλιέργειας, συγκομιδής και εξαγωγής του υγρού λάτεξ από τα όρη Τιέν Σαν στο Καζακστάν, τις συλλογικές φάρμες (κολχόζ) της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και τα θερμοκήπια του Άουσβιτς έως τα εργαστήρια πολυεθνικών εταιρειών ελαστικών στην Ευρώπη. Το πρότζεκτ εστιάζει σε ιστορίες που εμπλέκουν ανθρώπους, φυτά, πολιτική και εξουσία. Ειδικότερα, ιχνηλατεί τις βιογραφίες του λουλουδιού και πολλών -συχνά ανώνυμων- γυναικών, των οποίων οι ζωές συνδέθηκαν με αυτό και οι ιστορίες τους δεν ειπώθηκαν ποτέ.

Vladan Joler/ Gordan Savičić/ Felix Stalder,
Infrastructure of a Migratory Bird, v2.0, 2025

Εκτύπωση σε Alu-dibond, 220 × 180 εκ. Βίντεο, ήχος, 2'55''

Οι καλλιτέχνες και ακαδημαϊκοί Vladan Joler, Gordan Savičić και Felix Stalder, εργαζόμενοι στα πεδία τεχνολογίας, κοινωνίας και πολιτισμού, ένωσαν τις δυνάμεις τους για τη χαρτογράφηση του *Infrastructure of a Migratory Bird*, ενός έργου με στόχο τη δυνατότητα ύπαρξης της άγριας φύσης στην εποχή του Ανθρωπόκαινου.

Η Βόρεια Φαλακρή Ίβις (Waldrapp) είναι ένα αποδημητικό πουλί με ιστορικό βιότοπο στην Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, και με πλούσια πολιτισμική ιστορία που χρονολογείται από την αρχαία Αίγυπτο. Εξαφανίστηκε από την Ευρώπη γύρω στο 1621, ενώ το 2013 ξεκίνησε ένα πρόγραμμα επανένταξης του στη φύση υπό την καθοδήγηση του Johannes Fritz. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, τα πουλιά φέρουν συσκευές εντοπισμού GPS και παρακολουθούνται σε πραγματικό χρόνο. Για να καταστεί ο πληθυσμός αυτοσυντηρούμενος απαιτούνται τουλάχιστον 357 πουλιά, αριθμός που εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί έως το 2028. Ο παρών χάρτης αποτυπώνει την έκταση της σχετικής υποδομής στις αρχές της δεκαετίας του 2020.

Το διάγραμμα αποτελείται από ένα σχεσιακό γράφημα και τρεις κλίμακες. Το γράφημα παρουσιάζει τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών, τεχνολογικών, πληροφοριακών και οικολογικών στοιχείων που συνθέτουν το ανθρωπογενές οικοσύστημα μέσα στο οποίο το πουλί επιχειρεί να επανενταχθεί στη φύση. Οι κλίμακες αποτυπώνουν τις χωρικές, οικονομικές και χρονικές διαστάσεις των στοιχείων που συνθέτουν το σχεσιακό γράφημα. Η οπτικοακουστική περιήγηση στον χάρτη προσφέρει μια καθοδηγούμενη αφήγηση και μια επιτελεστική ανάγνωση της οπτικής πληροφορίας.

Αθηνά Κουμπαρούλη, *Strata of Cloud to Ground*, 2026

Οθόνες LCD, 320 × 90 εκ.

Η Αθηνά Κουμπαρούλη εφαρμόζει μεθοδολογίες αρχαιολογικής ανασκαφής και συντήρησης αρχαιοτήτων για τη δημιουργία πολυεπίπεδων αφηγήσεων που αφορούν κοινωνίες σε μετάβαση. Η έρευνά της εστιάζει στις ιδιότυπες εξαρτήσεις, συγκρούσεις και ισορροπίες που προκύπτουν ανάμεσα σε φυσικούς και τεχνητούς οργανισμούς στο πλαίσιο μιας οικολογικής ανισορροπίας.

Το *Strata of Cloud to Ground* προσεγγίζει τα θραύσματα οθονών ως μελλοντικά συντρίμμια. Οι οθόνες αποτελούν την κύρια διεπαφή του ψηφιακού κόσμου· φέρουν τις δικές τους τεχνολογίες, υλικότητες και χρονικότητες. Οι οθόνες υγρών κρυστάλλων (Liquid Crystal Display, LCD) έχουν πλεγματική δομή και αποτελούνται από στρώσεις, οι οποίες ρυθμίζουν, φιλτράρουν και εμποδίζουν το φως. Η κατασκευή τους απαιτεί σπάνιες γαίες, μέταλλα, ορυκτά και υψηλή κατανάλωση ενέργειας, ενώ η διάρκεια ζωής τους είναι περιορισμένη λόγω μη δυνατότητας επισκευής τους ή προγραμματισμένης αχρήστευσης.

Η Αθηνά Κουμπαρούλη χρησιμοποιεί θραύσματα από σπασμένες στρώσεις LCD, κατασκευασμένες από πλαστικό, γυαλί, μέταλλο ή άλλα υλικά. Ραγισμένα, ανενεργά και απορριμμένα, τα θραύσματα αυτά θυμίζουν αρχαιολογικά ευρήματα. Μετατρέπονται σε αντικείμενα θέασης, που παραπέμπουν στα αυριανά ηλεκτρονικά απόβλητα και στη μολυσμένη κληρονομιά που αυτά θα αφήσουν.

Latent Community, *Dark Source: Cloud Extraction*, 2026

Βίντεο, στερεοφωνικός ήχος, 8'20''

Οι Latent Community εργάζονται με την κινούμενη εικόνα, τον ήχο, τη φωτογραφία και το ύφασμα, εξετάζοντας ζητήματα κοινωνικής, πολιτικής και οικολογικής δικαιοσύνης. Με αναφορές στο περιβάλλον της Μεσογείου, το έργο τους αναδεικνύει αποσιωπημένες ιστορίες, ενδυναμώνει αντι-αφηγήσεις και εξετάζει ευάλωτα οικοσυστήματα.

Το *Cloud Extraction* σηματοδοτεί την πρώτη εκδοχή του *Dark Source*, ενός εν εξελίξει κριτικού ερευνητικού πρότζεκτ γύρω από τον εξορυκτισμό. Η έρευνα εκτυλίσσεται στα λιγνιτοχώρια της Δυτικής Μακεδονίας και εστιάζει στις κοινωνικές και οικολογικές επιπτώσεις των εξορυκτικών πρακτικών λιγνίτη, στην ερημοποίηση της περιοχής και στις μακροπρόθεσμες συνέπειες στο τοπίο και τις τοπικές κοινότητες. Η αφήγηση διαμορφώνεται μέσα από τοπικές μαρτυρίες και περιβαλλοντικές ιστορίες, καθώς και μέσω της συνύπαρξης οπτικής τεκμηρίωσης και εικονολογικής αφήγησης.

Το έργο προσεγγίζει την εξόρυξη όχι ως ένα κλειστό ιστορικό κεφάλαιο, αλλά ως μια διαδικασία συνεχούς μεταμόρφωσης: το έδαφος παραμένει ένας ενεργός τόπος εκμετάλλευσης, ενώ η τεχνολογία παρουσιάζεται ως το νέο εξορυκτικό εργαλείο της εποχής των δεδομένων. Το *Dark Source* επιδιώκει να φανερώσει τις αόρατες συνέχειες ανάμεσα στην υλική και την άυλη εξόρυξη, θέτοντας ερωτήματα γύρω από τη σχέση ανθρώπου, τεχνολογίας και περιβάλλοντος.

Το έργο είναι ανάθεση από τους καλλιτεχνικούς οργανισμούς VEKTOR Athens και Error 417 Expectation Failed.

Μαρία Μαυροπούλου, *Ecologies of Noise*, 2026

Ψηφιακή εκτύπωση, 100 x 500 εκ.

Η Μαρία Μαυροπούλου ασχολείται με τη φωτογραφία, τις εικόνες που παράγονται από τεχνητή νοημοσύνη, τα έργα με βάση την οθόνη και τις εγκαταστάσεις που βασίζονται στην έρευνα. Ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την αλγοριθμική μεροληψία, την κατάρρευση των υπολογιστικών μοντέλων (model collapse) και τη σταδιακή διάβρωση του νοήματος στη συνθετική οπτική κουλτούρα.

Το έργο *Ecologies of Noise* εστιάζει στο φαινόμενο του model collapse και τη σύνδεσή του με μορφές πολιτιστικής και περιβαλλοντικής εξάντλησης. Το φαινόμενο αυτό αναφέρεται στη διαδικασία εκφυλισμού που συμβαίνει όταν τα μοντέλα μηχανικής μάθησης εκπαιδεύονται σε περιεχόμενο που δημιουργείται από τεχνητή νοημοσύνη.

Για το έργο, η Μαυροπούλου χρησιμοποίησε ένα ειδικά προσαρμοσμένο πρόγραμμα που εμπλέκει το σύστημα σε μια ατέρμονη επαναληπτική διαδικασία. Η καλλιτέχνις αξιοποιεί ως αρχικό υλικό εικόνες -με άδεια Creative Commons- που καταγράφουν την κλιματική κρίση. Το πρόγραμμα μετατροπής εικόνας σε εικόνα παράγει ένα αποτέλεσμα που η Μαυροπούλου επανεισάγει στο σύστημα ως επόμενο υλικό, οδηγώντας στη σταδιακή υποβάθμιση των παραγόμενων εικόνων. Τα καρέ, τα οποία θυμίζουν την αισθητική της μοντέρνας αφαίρεσης, χρησιμοποιούνται από την καλλιτέχνη για να επισημάνουν το κόστος της μηχανικής δημιουργικότητας, που περιλαμβάνει τόσο την εξάντληση των πόρων όσο και την αυξανόμενη πολιτιστική ομογενοποίηση.

Juan Obando, *They/Them*, 2023

Βίντεο, έγχρωμο, ήχος, διάρκεια: 9'41''

Ο Juan Obando δημιουργεί βίντεο-επιτελέσεις, μετα-ψηφιακά αντικείμενα και εγκαταστάσεις, παρουσιάζοντας την οθόνη ως ένα χώρο όπου η ιδεολογία έρχεται αντιμέτωπη με την αισθητική και την ενδεχόμενη δημιουργία νέων κόσμων.

Το *They/Them* είναι ένα βίντεο-δοκίμιο στο οποίο ο Juan Obando χρησιμοποιεί βίντεο κλιπ διαμαρτυριών από το Adobe Stock. Διατηρώντας το υδατογράφημα του λογότυπου, ο καλλιτέχνης έχει ζωντανέψει τις σκηνές και τους χαρακτήρες που απεικονίζονται σε αυτές. Χρησιμοποιώντας τεχνολογία κλωνοποίησης φωνής και εργαλεία επεξεργασίας εικόνας, ο Obando αποδίδει στους χαρακτήρες μια ποικιλία τεχνητών φωνών για να ζωντανέψει τα στόματα και τις εκφράσεις του προσώπου τους. Οι χαρακτήρες εκφωνούν ένα σενάριο που έχει γράψει ο καλλιτέχνης, αναλογιζόμενος πώς οι εικόνες αρχείου αποτελούν όλο και περισσότερο το οπτικό λεξικό των σύγχρονων «κοινών πραγματικοτήτων» μας. Αυτά τα βίντεο υψηλής παραγωγής απαιτούν σκηνοθεσία, μακιγιάζ, ηθοποιούς, συγκεκριμένα σκηνικά, αντικείμενα και φωτισμό. Χρησιμοποιούνται σε διαφημίσεις, αλλά μπορεί επίσης να εμφανίζονται στις ειδήσεις ή να αξιοποιούνται σε ντοκιμαντέρ. Τι σημαίνει αυτό για τον σύγχρονο ακτιβισμό;

Μέσα από μια μυθοπλαστική αφήγηση, το *They/Them* αποκαλύπτει τον ρόλο που παίζει η μαζικά παραγόμενη ανταγωνιστική προπαγάνδα στη διαμόρφωση της αντίληψης της πραγματικότητας στα παγκόσμια οικοσυστήματα των μέσων ενημέρωσης.

Salvatore Vitale, *Death By GPS*, 2023-2026

Τρικάναλη βίντεο εγκατάσταση, έγχρωμο, ήχος, 3'40"

Εκτύπωση inkjet, 90 x 120 εκ.

Ο Salvatore Vitale εξετάζει τα συστήματα που διαμορφώνουν τη σύγχρονη ζωή. Μέσα από υποθετικές αφηγήσεις, διερευνά τον τρόπο με τον οποίο η τεχνολογία και οι δομές εξουσίας επηρεάζουν τις κοινωνίες, εστιάζοντας στις πολιτικές, κοινωνικές και οπτικές τους διαστάσεις.

Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκθεση αποτελούν μέρος του *Death by GPS*, ενός πρότζεκτ που διερευνά τον τρόπο με τον οποίο οι τεχνολογίες αυτοματοποίησης αναδιαμορφώνουν την εργασία και αποκαλύπτουν τις αντιφάσεις του ψηφιακού καπιταλισμού. Το έργο αμφισβητεί τις υποσχέσεις της τεχνολογικής προόδου που αποκρύπτουν τις εκμεταλλευτικές πρακτικές κι έχουν τις ρίζες τους στην ανισότητα και την αποικιοκρατική εκμετάλλευση. Με αφετηρία τις τρέχουσες συνθήκες της ψηφιακής εργασίας στη Νότια Αφρική μετά το απαρτχάιντ, ο Vitale υπογραμμίζει τόσο την ευαλωτότητα όσο και την ανθεκτικότητα των εργαζομένων στον ψηφιακό τομέα. Η ανθρώπινη εργασία, αν και όλο και πιο κρυφή, παραμένει κεντρικής σημασίας στις αυτοματοποιημένες οικονομίες.

Η τρικάναλη βιντεοεγκατάσταση απεικονίζει την καταστροφή γραφειακού εξοπλισμού ως συμβολική πράξη εξέγερσης ενάντια στα συστήματα αλγοριθμικού ελέγχου. Η φωτογραφία υποδεικνύει τη σύνδεση μεταξύ ψηφιακών υποδομών και εκμετάλλευσης των ανθρώπων, καθώς και τις δυνατότητες απόσυρσης από αυτή. Για τον Vitale, οι σκόπιμες στιγμές καθαρτικής ρήξης εκφράζουν την απογοήτευση, το πένθος και την ανυπακοή, ενώ ταυτόχρονα διεκδικούν το δικαίωμα στην παύση, το συναίσθημα και την αντίσταση.

Νίκη Δανάη Χανιά, *The Nymph (Fragment of)*, 2026

Κεραμικά, 185 × 130 × 3 εκ.

«Έμαθα να ζω χωρίς νερό πριν μάθω να περπατώ στη στεριά.
Ό,τι απομένει από μένα αναβλύζει, σκληραίνει, γυαλίζει».

Η Νίκη Δανάη Χανιά, συνδυάζει τη γλυπτική με αφηγηματικές, κειμενικές και οπτικές πρακτικές για να διερευνήσει κοινωνικοπολιτικά και ψυχολογικά ζητήματα. Συνυφαίνοντας προσωπικές εμπειρίες, συναντήσεις και όνειρα με τη μυθολογία, τη λαϊκή παράδοση και την ποπ κουλτούρα, εξετάζει μορφές αδικίας, απόγνωσης και καταπίεσης.

Το έργο *The Nymph (Fragment of)* αντλεί έμπνευση από μια ημι-μυθοπλαστική ιστορία με τον ίδιο τίτλο, η οποία ακολουθεί μια νύμφη του νερού που αναγκάζεται να εγκαταλείψει το υποβρύχιο σπίτι της για μια Αθήνα χτυπημένη από την κρίση. Ο κόσμος της έχει καταστραφεί από τη βιομηχανική βία αφήνοντας πίσω ως μοναδικές επιλογές, την προσαρμογή, τον εκτοπισμό και τη μεταμόρφωση σωμάτων και μύθων. Με μία μορφή ανάμεσα σε άνθρωπο και ζώο, και έχοντας ως πρώτες ύλες τη φύση και το μύθο, η νύμφη είναι μια οντότητα χωρίς παρελθόν ή μέλλον. Το γλυπτό ενσωματώνει αποσπασματικές τερατώδεις μορφές, θαλάσσια πλάσματα, υβριδικά φυτά και μυθολογικά σύμβολα, ενώ ένα επαργυρωμένο στρώμα παραπέμπει στο νερό ή στα δάκρυα. Για τη Χανιά, η μνήμη, η επιθυμία και ο πόνος που αποτυπώνονται στους μύθους μπορούν να ανιχνευθούν στη σημερινή, κατακερματισμένη αστική πραγματικότητα.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Οπτικοακουστικός σχεδιασμός: Μάκης Φάρος,
Αντώνης Γκατζουγιάννης
Οργάνωση παραγωγής: Ίρις Ασημακοπούλου
Επικοινωνία: Μαρία Πακτίτη
Art Mediator: Έλενα Αλεβίζου

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Οργανισμός Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ
Swiss Arts Council Pro Helvetia
Error 417 Expectation Failed

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

VEKTOR Athens

vektorathens.org

